

Τμήμα Ε.Μ.Μ.Ε., χειμερινό εξάμηνο 2012-13

Σπύρος Μοσχονάς, Ζητήματα φιλοσοφίας της γλώσσας

Περιγραφή. Το μάθημα, αυτό το εξάμηνο, είναι αφιερωμένο στο ζήτημα της **Επιχειρηματολογίας**. Με τη βοήθεια της Ρητορικής και της Γλωσσολογίας και ανάλογα με τα ενδιαφέροντα της τάξης, θα εξετάσουμε χρήσεις της επιχειρηματολογίας σε διάφορα είδη λόγου και σε πραγματικές συνθήκες «συνομιλίας». Θα μάθουμε επίσης να τυποποιούμε στη Συμβολική Λογική διάφορους τύπους επιχειρημάτων. Ειδικότερα, θα ασχοληθούμε με τα ακόλουθα ζητήματα:

- Τι είναι «επιχείρημα»; Αναγνώριση επιχειρημάτων. Λεκτικοί δείκτες. Επιτελεστική πρόθεση. Συνήθη μη-επιχειρήματα: προειδοποιήσεις/συμβουλές, δοξαστικές αποφάνσεις, εκθέσεις, αφηγήσεις κλπ. Μερική μετατροπή μη-επιχειρημάτων σε επιχειρήματα.
- Απαγωγή/Παραγωγή και Επαγωγή. Εξηγήσεις. Ανάλυση σύνθετων επιχειρημάτων.
- Αλήθεια. Εγκυρότητα και ορθότητα. Βασιμότητα και ισχύς των επιχειρημάτων. Σχέση αλήθειας-εγκυρότητας-ορθότητας (παραγωγικά επιχειρήματα), αλήθειας-ισχύος-βασιμότητας (επαγωγικά επιχειρήματα). Σφάλματα. Παραλογισμοί «κατά την ύλη».
- Λογική παράσταση των προτάσεων. Πίνακες αληθείας, Παραγωγική-συλλογιστική μέθοδος, «Φυσική Παραγωγική» μέθοδος. Παράσταση επιχειρημάτων με διαγράμματα Venn κ.ά. τεχνικές.
- Συμβολική μεταγραφή των προτάσεων. Προτασιακός λογισμός. Κατηγορηματικός Λογισμός. Συνδυασμοί επιχειρημάτων και τεχνικές απόδειξης στον προτασιακό/κατηγορηματικό λογισμό. Συνήθη λογικά σφάλματα (κατά τη μορφή). Παράδοξα.
- Λογική των τρόπων: Οι έννοιες του «δυνατού», του «αναγκαίου», του «δυνατού κόσμου».
- *Συναφή θέματα:* Η επιχειρηματολογία στην παραδοσιακή και στη «νέα» ρητορική: Παραδείγματα, Ενθυμήματα, Τεκμήρια κ.ά. τύποι επιχειρημάτων. Επιχειρηματολογία έναντι ακροατηρίου. Η επιχειρηματολογία στη Γλωσσολογία: προϋποθέσεις, υπονοήματα, δια-λογική και επιχειρηματολογική οργάνωση του καθημερινού λόγου. Επιχειρήματα στην Κλασική Φιλοσοφία. Η επιχειρηματολογία στον Ακαδημαϊκό Λόγο. Η επιχειρηματολογία στον Δημοσιογραφικό Λόγο. Η επιχειρηματολογία στη Διαφήμιση. Η επιχειρηματολογία στον Πολιτικό Λόγο.

Αξιολόγηση: Εξετάσεις ή εργασία.

Διαθέσιμα συγγράμματα:

Ε. Π. Παπανούτσος, *Λογική*. Αθήνα: Δωδώνη, 1985.

Δημήτρης Πορτίδης, Στάθης Ψύλλος & Διονύσιος Αναπολιτάνος, *Λογική: Η δομή του επιχειρήματος*. Αθήνα: Νεφέλη, 2007.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

Irving M. Copi, Carl Cohen & Kenneth McMahon, *Introduction to Logic*, 14^η έκδ. Upper Saddle River, NJ: Pearson, 2010.

Patrick J. Hurley, *A Concise Introduction to Logic*, 11^η έκδ. Boston: Wadsworth, 2012.